

Beoogde en feitelijke resultaten vergeleken

- Politieke onvrede als levend leermateriaal -

Inleiding.....	5
1 Analyse, conclusies en aanbevelingen Parkeergarage De Pas	7
2 Analyse, conclusies en aanbevelingen Geluidsschermen langs de A50.....	9
3 Analyse, conclusies en aanbevelingen Renovatie sportaccommodatie Prinses Irene	11
4 Samenvattend.....	15
Bestuurlijke reactie College van burgemeester en wethouders	17
Nawoord rekenkamercommissie	19
Bijlage 1: Normenkader	21
Bijlage 2: Dataverzameling.....	25
Bijlage 3: Logboek rekenkameronderzoek ‘Beoogde en feitelijke resultaten vergeleken’	37

Inleiding

In de periode september – november 2006 heeft de Rekenkamercommissie Bernheze haar eerste onderzoek uitgevoerd. Om te komen tot een keuze voor het onderzoeksonderwerp heeft de commissie met de fracties uit de gemeenteraad gesproken. Deze inventarisatie was gericht op onderwerpen die mogelijk een leerproces voor de gemeente zouden kunnen opleveren. Vele onderwerpen zijn aangediend en bij nadere analyse had de rekenkamercommissie het idee dat vele onderwerpen met onvrede over het bereikte resultaat te maken hadden. Vandaar dat de rekenkamercommissie het onderzoek heeft gericht op de oorzaken die ten grondslag liggen aan deze onvrede.

De rekenkamercommissie heeft de volgende drie besluitvormingsprocessen geselecteerd:

- De realisatie van een parkeergarage onder cultureel centrum De Pas: het besluit tot realisatie van een parkeerkelder is niet duidelijk met betrekking tot het financiële plaatje. Parkeergarage diende kostendekkend te zijn. Dat is niet het geval, de parkeerkelder staat op drukke (avond)momenten leeg. Wat ging er mis?
- Beschikbaar stellen van een aanvullend krediet voor kleedlokalen van de voetbal/korfbalclubs in Nistelrode: een aanvullend krediet van 1,5 ton vormt een (te) groot deel van de totale investering. Hoe is het mogelijk dat zo'n investering van tevoren niet goed is ingeschat?
- Aanleg van een geluidsscherm t.b.v. woningbouw Broekhoek: In eerste instantie was geluidsscherm verplicht. Toen subsidie vanuit het rijk werd afgeschaft werd het plan aangepast. Bewoners kregen vervolgens te horen dat geluidsscherm lager werd. Klachten over geluidsoverlast geven aan dat scherm niet voldoet. Is het besluitvormingsproces goed doorlopen?

Het onderzoek is uitgevoerd in de vorm van een quick scan. De rekenkamercommissie is in haar werkzaamheden ondersteund door Drs. Hans Verdellen van adviesbureau ConQuaestor Management Consulting.

De doelstelling van het onderzoek is het beantwoorden van de volgende centrale vraagstelling: 'Wat zijn de oorzaken dat er onvrede bestaat bij de raadfracties in de raad over de resultaten die uiteindelijk geboekt worden bij bepaalde projecten? Welke leerpunten kunnen aangegeven worden voor de toekomst zodat voorkomen wordt dat deze onvrede bij toekomstige projecten blijft optreden?'

De kennisvragen die in dit kader onderzocht moeten worden zijn:

1. Wat was van de drie geselecteerde onderwerpen het beoogde resultaat en het gerealiseerde resultaat?
2. Indien het beoogde resultaat overeenkomt met het feitelijke resultaat, wat zijn dan de oorzaken dat hier toch een negatief beeld blijft hangen bij bepaalde fracties?
3. Indien het beoogde resultaat niet overeenkomt met het gerealiseerde resultaat, wat zijn dan de oorzaken dat er afwijkingen optreden?
4. Hoe kan voortaan voorkomen worden dat de beoogde resultaten afwijken van de gerealiseerde resultaten? Zijn hiervoor algemene verbeteringen voor te stellen?

De commissie heeft een stapsgewijze aanpak gevolgd. Als eerste is het normenkader opgesteld, waarmee de 'meetlat' bepaald is voor het kunnen doen van onderbouwde uitspraken in termen van conclusies en aanbevelingen. Aan de hand van dit normenkader is vervolgens de dataverzameling ter hand genomen. Daarbij zijn de feiten verzameld die in relatie gebracht kunnen worden tot de normen uit het normenkader. Deze dataverzameling is vervolgens voor een technische reactie aan het college van burgemeester en wethouders gezonden en naar aanleiding daarvan beperkt gewijzigd. Op basis van deze (aangepaste) dataverzameling heeft de commissie vervolgens haar analyse gemaakt en is zij gekomen tot conclusies en aanbevelingen.

Het eindresultaat van het onderzoek is vervat in de voorliggende rapportage. De opbouw ervan is dat na deze inleiding de drie beschouwde processen afzonderlijk worden gepresenteerd in termen van analyse, conclusies en aanbevelingen. Aan het eind staan de aanbevelingen samengevat weergegeven. Als bijlage bij deze rapportage zijn gevoegd het door de rekenkamercommissie vastgestelde normenkader (bijlage 1) en de door deze commissie vastgestelde dataverzameling (bijlage 2).

1 Analyse, conclusies en aanbevelingen

Parkeergarage De Pas

Analyse

In de dataverzameling is het normenkader met de gevonden feiten geconfronteerd. Bij twee van de tien normen is er sprake van een opvallend punt dan wel een afwijking in bepaalde mate. Dat wil dus tevens zeggen dat het normenkader bij acht van de tien normen volledig wordt afgedekt.

De eerste norm waar een afwijking op geconstateerd wordt is G1: Het doel en het beoogde resultaat van het besluitvormingsproces zijn duidelijk geformuleerd. Aan deze norm wordt voldaan wanneer het SMART acroniem kan worden afgevinkt. Dit kan grotendeels, op het tijdsaspect (T) na met betrekking tot de parkeergarage. Daarvoor is geen meetbare termijn genoemd in de vorm van een concrete datum voor openbare openstelling.

Deze beperkte afwijking speelt ook een rol bij de tweede norm waaraan niet geheel wordt voldaan, P9: De mate van kostendekkendheid en de omvang van de investering is systematisch toegelicht en wordt in de praktijk gerealiseerd. In de dataverzameling werd daarbij onder andere geconstateerd dat het onduidelijk blijft wat de beeldvorming bij de coalitiepartijen is bij de besluitvorming: zij stellen als eis dat er een openbare parkeergarage komt inclusief heffen parkeergeld. Er wordt besloten tot een niet openbare parkeergarage. Betekent dit nu dat er pas sprake is van betaald parkeren bij algemene openstelling of zou er van begin af aan sprake moeten zijn van algemene openstelling inclusief betaald parkeren? Dit wordt niet duidelijk uit de notulen van de raadsvergadering van 28 februari 2002. Hieruit kan worden afgeleid dat er ruimte blijft bestaan voor eigen interpretatie van waartoe besloten is. Een eenduidige samenvatting van het genomen besluit is niet terug te vinden in de gedocumenteerde feiten.

Naast deze afwijkingen van de normen speelt er nog een element wat van belang is. Dat betreft de wijze waarop de optie voor een ondergrondse parkeergarage in het besluitvormingsproces ter sprake is gebracht. Hoewel in de door de raad vastgestelde notitie Ontwikkelingsplan herinrichting De Misse (29 november 2001) melding wordt gemaakt dat het een van de opties is om een parkeergarage onder De Pas en/of De Misse aan te leggen blijft het een politieke verrassing wanneer deze optie in besluitvorming wordt gebracht. Onder verwijzing naar het afkeuren van een eerder plan door de Welstandscommissie wordt in een volgend plan 'opeens' de ondergrondse parkeergarage erbij betrokken. Uit de behandeling van het voorstel wordt duidelijk dat alleen ondergrondse opties met elkaar vergeleken zijn en niet onder- en bovengrondse opties. Dit alles geeft ruimte aan de gedachte dat de optie voor ondergronds parkeren op enigerlei wijze is 'geparachuteerd' in het besluitvormingsproces.

Conclusies

Op basis van de gemaakte analyse trekt de rekenkamercommissie de volgende conclusies:

1. Aan acht van de tien normen uit het normenkader wordt volledig voldaan. De vergelijking van twee normen met de gemaakte dataverzameling biedt ruimte voor een mogelijke verklaring van onvrede, ondanks het feit dat het beoogde resultaat van besluitvormingsproces is gerealiseerd.
2. Het feit dat er geen concrete datum is genoemd voor het moment waarop de parkeergarage voor algemeen gebruik opengesteld zal worden, heeft geleid tot interpretatieruimte bij de gepleegde besluitvorming. Dit tijdselement is onvoldoende scherp gesteld, waarbij de rekenkamercommissie zich realiseert dat er wel sprake is van een kwalitatieve tijdsduiding, namelijk wanneer de herinrichting van De Misse en het gebied achter De Pas een feit is.
3. Bij de besluitvorming in de raadsvergadering van 28 februari 2002 is door de voorzitter geen eenduidige samenvatting gegeven van het genomen besluit. Dit laat ruimte voor interpretatie en daarmee wisselende verwachtingen.
4. Het inbrengen van de optie van een ondergrondse parkeergarage in het besluitvormingsproces is met onvoldoende bewustzijn voor de gevoeligheid van de materie gedaan; een introductie in de vorm van een nadere afzonderlijke toelichting en het afwegen van diverse opties en alternatieven heeft de rekenkamercommissie niet aangetroffen.

Aanbevelingen

De rekenkamercommissie komt tot de volgende aanbevelingen:

1. Geef expliciet aandacht aan meetbare doelstellingen, waarbij nadrukkelijk ook het element tijd betrokken dient te worden. Eenduidigheid in het te verwachten resultaat is cruciaal voor de kwaliteit van het besluitvormingsproces.
2. Maak bij een genomen raadsbesluit een eenduidige samenvatting van hetgeen besloten is, verifieer dit tijdens de vergadering bij degenen die aan het debat hebben deelgenomen en leg dit vast in de notulen.
3. Besteed bij politiek gevoelige onderwerpen expliciet aandacht aan de introductie van dergelijke onderwerpen in het besluitvormingsproces; leidt ze toelichtend in en maak expliciet duidelijk wat voor- en nadelen zijn in vergelijking tot andere alternatieven.

2 Analyse, conclusies en aanbevelingen Geluidsschermen langs de A50

Analyse

De aanleg van de geluidsschermen betreft een zeer langdurig en complex proces. Na vele jaren van voorbereiding wordt in 2001 het krediet door de gemeenteraad beschikbaar gesteld en de werkzaamheden tot uitvoering gebracht. Daaraan zijn vele planprocedures, financieringsperikelen (subsidierelatie VROM, fiscale constructie) en technische onderzoeken vooraf gegaan. Uit de confrontatie tussen normenkader en dataverzameling volgt dat inhoudelijk aan alle normen wordt voldaan.

Mogelijke oorzaken van onvrede kunnen, ondanks dat aan alle normen wordt voldaan, ook gehaald worden uit deze confrontatie. Dit zijn er twee.

De eerste hangt direct samen met de langdurigheid en complexiteit van de materie en het besluitvormingsproces. Een doorlooptijd van 14 jaar (eind jaren tachtig tot realisatie in 2003) betekent sowieso vier raadsperiodes met wisselende leden en coalitiepartijen. Hoewel het raadsvoorstel van 16 januari 2001 duidelijk is voor wat betreft toelichting op hoofdlijnen, technische details bevat in de bijlage en verwijst naar ter inzage gelegde stukken, is het voorstelbaar dat het spreekwoord 'door de bomen het bos niet meer kunnen zien' opgeld doet. Het is de vraag of dergelijke complexe processen ook op een andere, meer toegankelijke, communicatieve wijze kunnen worden ingeleid. Mogelijk dat juist het langdurige en inhoudelijk complexe karakter dit denken had kunnen stimuleren, op het moment waarop besluitvorming in de raad werd voorbereid. Dit betreft de voorbereiding van de besluitvorming. Aan de 'achterkant' valt mogelijk ook winst te behalen. Ambtelijk is er een heldere evaluatienotitie opgesteld (d.d. 24 november 2004). Het is niet duidelijk of deze notitie ook in college en raad aan de orde is geweest, los van verwerking van de gunstige financiële resultaten in de jaarrekening 2005. Het melden van resultaten over besluitvormingsprocessen aan college en raad, zeker wanneer deze langdurig, complex en zowel financieel als inhoudelijk van majeur belang zijn voor de gemeente, is niet vastgesteld kunnen worden in dit onderzoek. Mogelijk dat een duidelijke uiteenzetting van de confrontatie tussen doelstelling, beoogd resultaat, budget en planning met het uiteindelijke resultaat op deze punten tot een duidelijker beeld kan leiden bij de betrokken actoren in het proces, waaronder de leden van de gemeenteraad.

Het tweede punt betreft hetgeen vermeld staat bij norm S10: 'De voorzieningen zijn aangelegd om te voldoen aan de normstelling op grond van de Wet geluidhinder. Uit de meting van september 2006 zal een indicatie volgen van de actuele situatie. Het reduceren van decibels waarmee (mogelijk) voldaan wordt aan de normen van de wet is een technisch rationele benadering. Het gaat voorbij aan subjectieve overlastbeleving door aan- en omwonenden. Hierdoor kunnen er klachten blijven over geluidsoverlast terwijl toch aan de wettelijke normen voor decibelreductie voldaan wordt.' Met andere woorden: het voldoen aan een wetstechnische norm wil nog niet zeggen dat er geen sprake kan zijn van individueel door burgers beleefde overlast. De normstelling vanuit het ministerie mag dan wel bekend zijn, maar dat is nog wat anders dan het realiseren van het uiteindelijke effect. Daarnaast zit er een tijdsverloop van 3 jaar tussen het moment van beschikkingverlening door het ministerie en de feitelijke realisatie en nog eens een verloop van 3 jaar tussen de feitelijke realisatie en nu, najaar 2006. Hiermee worden berekening (ministerie jaar 2000) en meting (gemeente jaar 2006) in een context geplaatst.

Conclusies

Op basis van de gemaakte analyse trekt de rekenkamercommissie de volgende conclusies:

1. Aan alle tien de geformuleerde normen uit het normenkader wordt voldaan.
2. De langdurigheid en de inhoudelijke complexiteit maakt dat bijzondere aandacht wordt gevraagd voor de communicatie, zowel aan de voorkant als na afloop van het besluitvormingsproces.
3. In dit besluitvormingsproces had een bredere communicatieve inleiding op de besluitvormende vergadering van de gemeenteraad (voorstel 16 januari 2001) tot een verder inzicht kunnen leiden in de historie en achtergronden. Ook het toezenden van de ambtelijk opgestelde evaluatie (24 november 2004) aan college en raad had kunnen leiden tot een scherper inzicht in geplande versus behaalde resultaten over de volle breedte.
4. Bij dergelijke processen zal er inhoudelijk altijd een spanningsveld blijven bestaan tussen voldoen aan wettelijke normen voor hinder versus het dan nog steeds aanwezig zijn van subjectieve overlastbevinding. Daar heeft een zorgvuldige en professionele communicatie van gemeentezijde geen invloed op.

Aanbevelingen

De rekenkamercommissie komt tot de volgende aanbevelingen:

4. Geef aandacht aan een duidelijk professioneel communicatief kader voor de besluitvorming van processen met een langdurig en complex karakter.
  5. Houd een logboek bij van langdurige en inhoudelijk complexe besluitvormingsprocessen.
  6. Maak evaluaties van besluitvormingsprocessen en confronteer daarbij doelstelling, beoogde resultaten, budget en planning met het feitelijk behaalde resultaat en communiceer deze met college en gemeenteraad.
-

3 Analyse, conclusies en aanbevelingen Renovatie sportaccommodatie Prinses Irene

Analyse

Uit de confrontatie tussen dataverzameling en normenkader volgt dat er met betrekking tot vier normen sprake is van een afwijking of van opvallende punten, die een mogelijke relatie zouden kunnen hebben met betrekking tot de geformuleerde onvrede. Overigens betekent dit ook dat aan zes van de tien normen volledig wordt voldaan en dat het gevonden feitenmateriaal op deze punten geen aanleiding vormt voor het maken van een opmerking.

De eerste norm die aanleiding geeft voor het maken van een opmerking betreft G2: Het verloop van het besluitvormingsproces is voor de raad goed volgbaar en inzichtelijk. De rekenkamercommissie constateert dat het eerste besluit voor een gemeentelijke bijdrage (besluit college 16 november 2004) binnen mandaat is genomen en daardoor niet vooraf goedkeuring nodig had van de gemeenteraad. De vraag kan gesteld worden of het hebben van mandaat ook betekent dat er over de toepassing ervan geen actieve communicatie hoeft plaats te vinden. En zelfs als dat niet aan de orde zou zijn, roept het nog steeds de vraag op of met het oog op de aard van het onderwerp het niet van wijsheid zou getuigen om de raad actief te informeren (eventueel via de bestuursrapportage) over het verstrekken van een bijdrage. Zeker daar waar het besluitvorming betreft over voorzieningen met een brede maatschappelijke functie.

De tweede norm is G4: in het besluitvormingsproces wordt belangenverstrengeling vermeden. De reden om hierbij een opmerking te maken is gelegen in het feit dat de besprekingen en onderhandelingen bij het besluit wat heeft geleid tot de eerste gemeentelijke bijdrage (besluit college 16 november 2004) van de zijde van de vereniging Prinses Irene zijn gevoerd door hun voorzitter die tevens raadslid en fractievoorzitter was van een collegepartij. Bestuurssensibiliteit is in deze op zijn plaats, om het verloop transparant te houden en om te voorkomen dat er misverstanden ontstaan omtrent vervulde rollen in het proces. De rekenkamercommissie constateert dat door de gevolgde werkwijze er ruimte is geboden voor het kunnen laten ontstaan van een schijn van belangenverstrengeling. Deze is overigens niet ingegeven door individueel persoonlijk gewin, maar omwille van andere maatschappelijke belangen.

De derde norm betreft R7: Het beheersen van het risico van afhankelijkheid van externe adviseurs is geborgd in de bedrijfsvoering. De rekenkamercommissie constateert dat de berekening van de eerste bijdrage is gebaseerd op een rapport van Asset Facility Management zonder daarop een extra toets uit te voeren. Bij het berekenen van de hoogte van de tweede bijdrage (besluit 9 februari 2006) is dit wel gedaan, in de vorm van een door twee partijen samen uitgevoerde second opinion. Deze tweede werkwijze benadert wat kan worden aangeduid als het 'vier ogenprincipe', een methode om op basis van meerdere oordelen te komen tot een besluit. De rekenkamercommissie acht het van belang dat een dergelijk principe een structurele plaats krijgt in de bedrijfsvoering van de gemeente, omdat op deze wijze op een gerichte wijze aandacht wordt besteed aan kwaliteitsbeoordeling en daarmee risicobeheersing in relatie tot de afhankelijkheid van externe adviseurs. Daarmee kunnen misverstanden voorkomen worden, zoals bijvoorbeeld de wijze waarop de hoogte van de eerste bijdrage is tot stand gekomen.

De vierde norm betreft R9: De argumentatie voor kwijtschelding van bouwleges aan Prinses Irene is consistent, voor de raad duidelijk gemaakt en met haar gecommuniceerd. Aan deze norm wordt niet voldaan, gelet op de volgende punten:

- Bij het (college)besluit tot de eerste bijdrage is expliciet aangegeven dat dit een maximumbijdrage is en dat er geen aanvullende vergoedingen verstrekt gaan worden voor onder andere bouwleges. Het is immers de vrije keuze van de vereniging om de bijdrage in te zetten voor renovatie (geen bouwleges) of nieuwbouw (wel bouwleges)
  - Bij het besluitvormingsproces in de gemeenteraad om de verhoogde bijdrage te verstrekken wordt wel een vergoeding verstrekt voor bouwleges, met 'omwille van de financiële haalbaarheid van de dan actuele plannen' als argument. Dit staat haaks op het eerder genoemde collegebesluit
-

- In het raadsvoorstel van 20 december 2005 wordt geen melding gemaakt van het collegebesluit van 16 november 2004 waarin een vergoeding voor bouwleges wordt uitgesloten.

De rekenkamercommissie heeft zich de vraag gesteld 'hoe erg het is' dat dit zich in deze vorm heeft voltrokken, waarbij enerzijds de relatief geringe omvang van het bedrag en anderzijds bestuurlijk consistent handelen een belangrijke rol spelen. De volgende overwegingen worden daarbij gemaakt:

- De rekenkamercommissie toont begrip voor het feit dat tijdens een besluitvormingsproces op enig moment partijen elkaar moeten kunnen vinden. Zeker waar het een proces betreft wat betrekking heeft op financiële ondersteuning van een brede maatschappelijke functie zoals een sportaccommodatie is.
- Bestuurlijk consistent handelen wil niet zeggen dat men omwille van voortschrijdend inzicht niet de ruimte zou kunnen hebben om tot een nadere afweging te komen. Wel betekent dit dat een dergelijke heroverweging met open vizier gemaakt moet worden en met inachtneming van de historie van het besluitvormingsproces. Een dan te nemen besluit zou in communicatieve zin ook de historie moeten uitdragen. Dat zou in deze casus betekenen dat het college de raad had kunnen melden dat er nadere inzichten bestaan die maken dat in de uiteindelijke bijdrage wel een vergoeding voor de bouwleges is meegenomen, in afwijking van het eerder genomen collegebesluit.

Conclusies

Op basis van de gemaakte analyse trekt de rekenkamercommissie de volgende conclusies:

1. Aan zes van de tien normen wordt volledig voldaan. Vier normen geven aanleiding om een nadere opmerking te maken die in relatie kan staan tot de geventileerde onvrede
2. Bij het nemen van het collegebesluit tot het verstrekken van een gemeentelijke bijdrage (16 november 2004) is onvoldoende aandacht besteed aan het karakter van dit besluit. Het heeft betrekking op een voorziening met een brede maatschappelijke functie, waarbij het werken binnen mandaat niet mag betekenen dat er geen actieve informatievoorziening hoeft plaats te vinden. Het college heeft niet actief informatie versterkt aan de gemeenteraad over het besluit inzake de eerste gemeentelijke bijdrage
3. Door de gevolgde werkwijze bij de onderhandelingen over de eerste gemeentelijke bijdrage is er ruimte geboden voor het kunnen laten ontstaan van een schijn van belangenverstremgeling. Deze is overigens niet ingegeven door individueel persoonlijk gewin, maar omwille van andere maatschappelijke belangen. De gemeentelijk Gedragscode voor integriteit van bestuurders voorziet niet in richtlijnen voor de omgang met dubbele rollen die bestuurders en raadsleden kunnen hebben
4. De berekening van de eerste bijdrage aan Prinses Irene is eenzijdig gebaseerd op het rapport van Asset Facility Management. Toepassing van het 'vier ogenprincipe' had mogelijk kunnen voorkomen dat een verkeerde berekening werd gemaakt. Dit principe is wel toegepast bij de berekening van de hoogte van de tweede bijdrage.
5. In het voorstel aan de raad van 20 december 2005 (de tweede, uiteindelijke bijdrage) waarin een bijdrage wordt verstrekt inclusief vergoeding van bouwleges wordt niet gemeld dat bij het eerdere collegebesluit (16 november 2004) een vergoeding voor bouwleges expliciet is uitgesloten. Gelet op de omstandigheden van het geval is een dergelijke bijstelling van opvatting te verdedigen in de visie van de rekenkamercommissie. Geconcludeerd kan worden dat de communicatie hieromtrent niet volledig is geweest, daar er geen melding is gemaakt van deze wijziging in het voorstel.

Aanbevelingen

De rekenkamercommissie komt tot de volgende aanbevelingen:

7. Formuleer een expliciet communicatief kader met betrekking tot de toepassing van de mandaatregels in relatie tot besluitvormingsprocessen over onderwerpen met een brede maatschappelijke functie.
  8. Bespreek de huidige Gedragscode voor integriteit van bestuurders en betrek daarbij hoe dat op een transparante wijze kan worden omgegaan met het vervullen van meerdere maatschappelijke rollen.
  9. Borg het 'vier ogenprincipe' in de bedrijfsvoering bij processen waarin de gemeente in enige mate afhankelijk is van externe partijen.
  10. Communiceer wijzigingen in een voorstel in vergelijking tot eerder genomen besluiten expliciet en geef aan wat de wijziging noodzakelijk maakt.
-

4 Samenvattend

In de tweede zin van de doelstelling van het onderzoek zit een belangrijk aspect verscholen: Welke leerpunten kunnen aangegeven worden voor de toekomst zodat voorkomen wordt dat (deze) onvrede bij toekomstige projecten blijft optreden? De rekenkamercommissie is van mening dat met de gedane aanbevelingen een belangrijke stap op dit vlak gezet wordt. Hieronder staan ze samenvattend weergegeven:

1. Geef expliciet aandacht aan meetbare doelstellingen, waarbij nadrukkelijk ook het element tijd betrokken dient te worden. Eenduidigheid in het te verwachten resultaat is cruciaal voor de kwaliteit van het besluitvormingsproces.
2. Maak bij een genomen raadsbesluit een eenduidige samenvatting van hetgeen besloten is, verifieer dit tijdens de vergadering bij degenen die aan het debat hebben deelgenomen en leg dit vast in de notulen.
3. Besteed bij politiek gevoelige onderwerpen expliciet aandacht aan de introductie van dergelijke onderwerpen in het besluitvormingsproces; leidt ze toelichtend in en maak expliciet duidelijk wat voor- en nadelen zijn in vergelijking tot andere alternatieven.
4. Geef aandacht aan een duidelijk professioneel communicatief kader voor de besluitvorming van processen met een langdurig en complex karakter.
5. Houd een logboek bij van langdurige en inhoudelijk complexe besluitvormingsprocessen.
6. Maak evaluaties van besluitvormingsprocessen en confronteer daarbij doelstelling, beoogde resultaten, budget en planning met het feitelijk behaalde resultaat en communiceer deze met college en gemeenteraad.
7. Formuleer een expliciet communicatief kader met betrekking tot de toepassing van de mandaatregels in relatie tot besluitvormingsprocessen over onderwerpen met een brede maatschappelijke functie.
8. Bespreek de huidige Gedragscode voor integriteit van bestuurders en betrek daarbij hoe dat op een transparante wijze kan worden omgegaan met het vervullen van meerdere maatschappelijke rollen.
9. Borg het 'vier ogenprincipe' in de bedrijfsvoering bij processen waarin de gemeente in enige mate afhankelijk is van externe partijen.
10. Communiceer wijzigingen in een voorstel in vergelijking tot eerder genomen besluiten expliciet en geef aan wat de wijziging noodzakelijk maakt.

Of hiermee voorkomen wordt dat er ooit nog onvrede zal bestaan naar aanleiding van besluitvormingsprocessen? De rekenkamercommissie denkt van niet, sterker nog in politieke processen zal er altijd enige mate van emotie in de vorm van tevredenheid en onvrede aan de orde zijn. Dat is inherent aan het vak. Wel is de rekenkamercommissie van mening dat hiermee handreikingen worden gedaan die maken dat de kwaliteit van besluitvormingsprocessen verder aan kracht en professionaliteit wint. En dat draagt op zijn beurt weer bij aan het wegnemen van niet politiek gedreven onvrede. En dat is winst voor de toekomst en daarmee van harte bij u aanbevolen!

Bestuurlijke reactie College van burgemeester en wethouders

Rekenkamercommissie Bernheze

t.a.v. de heer drs. ing.A.M.A. van Drunen MSc

Postbus 19

5384 ZG HEESCH

Behandeld door: **mw. J. Kannekens**

Telefoonnummer: **(0412) 45 88 88**

Bijlage(n):

Onderwerp: **Eindrapport**

Uw brief van:

Uw kenmerk:

Registratienummer: **2006/18657**

Datum: **12 december 2006**

Geachte heer Van Drunen,

Wij hebben uw rapport 'Beoogde en feitelijke resultaten vergeleken' op 22 november 2006 ontvangen. Hartelijk dank daarvoor. U vraagt ons om uiterlijk 18 december een bestuurlijke reactie hierop te geven. Wij geven hieronder deze reactie.

Algemeen

In de eerste plaats willen wij onze waardering uitspreken voor het door u gepleegde onderzoek. U bent hierbij in alle fases zorgvuldig te werk gegaan. Uw analyse en conclusies zijn gebaseerd op (verifieerbare) feiten en u heeft deze vanuit een helder normenkader en volgens een voor iedereen inzichtelijk stappenplan onderzocht.

Verder kunnen wij ons grotendeels in de conclusies van de rekenkamer vinden, met uitzondering van enkele conclusies bij het onderzoek naar de renovatie van de sportaccommodatie Prinses Irene. Omdat bij dit onderwerp conclusie en aanbeveling nauw samenhangen, komen wij daar bij de bespreking van uw aanbevelingen op terug.

Uw aanbevelingen

Om te voorkomen dat zich in de toekomst onvrede voordoet bij raadsfracties over de resultaten die uiteindelijk geboekt worden bij bepaalde projecten (de kernvraag van uw onderzoek) doet u op basis van uw onderzoek een tiental aanbevelingen. Daarover willen wij graag het volgende opmerken.

Een groot aantal van uw aanbevelingen heeft betrekking op de kwaliteit van bestuurlijke processen en op de communicatie hierover. (Aanbevelingen 1,2,3,4,6,7,10). Wij zijn met u van mening dat de kwaliteit van de bestuurlijke processen veel aandacht verdient, zowel van de kant van het college en de ambtelijke organisatie alsook van de kant van de raad, bij zowel individuele raadsleden alsook de voorzitters van commissies en raad en de griffie. De besluitvormingsprocessen die u onderzocht heeft, speelden zich voor een belangrijk deel af in de periode waarin een nieuw bestuursmodel, het dualisme, geïntroduceerd werd. Een periode waarin raad en college zochten naar hun nieuwe rollen. Een deel van de gesignaleerde 'fouten' en onduidelijkheid die u in uw rapport signaleert, hangen volgens ons met deze nieuwe situatie samen. Wij denken dat op dit terrein inmiddels veel is verbeterd, onder andere naar aanleiding van de gezamenlijke (door raad en college) evaluatie van het dualisme. Ons college investeert veel tijd in de kwaliteit van de bestuurlijke processen, bijvoorbeeld door scholing van onze beleidsmedewerkers. Daarbij komt expliciet een aantal aanbevelingen aan de orde,

---

zoals die door u worden gedaan, bijvoorbeeld over het helder inleiden van onderwerpen die voor besluitvorming aan de raad worden voorgedragen. Verbeteringen op dit terrein zijn natuurlijk altijd mogelijk en wij zijn dan ook graag bereid om hierover met de raad naar aanleiding van uw rapport in gesprek te gaan.

Een belangrijk aspect van uw aanbevelingen is ook een zorgvuldige communicatie- en informatievoorziening. Wij zijn met u van mening dat dit belangrijk is en voortdurend veel aandacht verdient. Wel moeten we daarbij ook er voor moeten zorgen dat de hoeveelheid informatie niet zo groot is dat essentiële informatie in die hoeveelheid verloren gaat.

Met de aanbevelingen 5, 6 en 9 hebben wij meer moeite. Hoewel verschillend van karakter, hebben deze aanbevelingen gemeen dat zij een verdergaande controle op de uitvoering van raadsbesluiten beogen. Uiteraard moet er een goede controle op de uitvoering van democratisch genomen besluiten zijn. Daarvoor zijn echter naar ons idee voldoende instrumenten voorhanden, zoals het jaarverslag met accountantsverklaring en de onderzoeken ex artikel 213a gemeentewet en het onderzoek van uw rekenkamercommissie zelf. Wij zijn bang dat maatregelen als het invoeren van een logboek, dan wel uitgebreide evaluaties van complexe beleidsonderwerpen leiden tot veel extra werk voor de ambtelijke organisatie, dat ten koste van de uitvoering van het beleid zelf zal gaan. De keuze voor meer controle-instrumenten lijkt ons in een periode waarin we bureaucratisering en gedetailleerde regelgeving tegen willen gaan, minder gewenst.

Ook pleit u voor de invoering van het 'vier ogen principe' bij uitbesteding van werkzaamheden aan externe partijen. Ook hiervan zijn wij geen voorstander, omdat dit veel extra tijd en geld kost. Bij uitbesteding van werkzaamheden is vertrouwen in de integriteit en kwaliteit van de externe partners ons uitgangspunt. Dit vertrouwen is mede gebaseerd op ons aanbestedingsbeleid.

In uw aanbeveling om de gedragscode voor integriteit voor bestuurders te bespreken en daarbij de omgang met verschillende maatschappelijke rollen te betrekken, kunnen wij ons geheel vinden. College en raad hebben met elkaar een goede gedragscode vastgesteld. Voor ons college is dit een regelmatig terugkerende gespreksonderwerp.

U stelt aan het eind van uw rapport de vraag of door de uitvoering van uw aanbevelingen onvrede over de uitkomst van besluitvormingsprocessen kan worden voorkomen. Wij zijn met u van mening dat het inherent is aan de politiek dat niet iedereen tevreden is over het uiteindelijke resultaat. Dat neemt niet weg dat wij ons graag willen inzetten voor een zorgvuldige besluitvorming en wij gaan er van uit dat dat ook voor de gemeenteraad geldt. Wij zien dan ook de conclusies en aanbevelingen van de gemeenteraad met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Bernheze,
de secretaris,

de burgemeester,

drs. G.J.M.T. van der Zanden

A.A.M.M. Heijmans

Coll.:

Nawoord rekenkamercommissie

De Rekenkamercommissie Bernheze heeft kennis genomen van de reactie van het college op het eerste onderzoeksrapport van de rekenkamercommissie: 'Beoogde en feitelijke resultaten vergeleken'. De reactie van het college is aanleiding voor de rekenkamercommissie om nog de volgende opmerkingen te maken.

Aanbevelingen 1, 2, 3, 4, 7, 8 en 10

De Rekenkamercommissie Bernheze heeft tien aanbevelingen opgesteld. Het verheugt de rekenkamercommissie dat het college zeven van haar aanbevelingen onderschrijft. Het college wil daarmee investeren in de verbetering van de bestuurlijke processen en communicatie, mede in het licht van de dualisering. Aanbeveling 8, waarin integriteit aan de orde is, krijgt van het college expliciet aandacht.

Aanbeveling 5 (aanleggen van een logboek bij langlopende en complexe projecten)

De rekenkamercommissie heeft ten aanzien van aanbeveling 5 een duidelijk andere mening dan het college. De rekenkamercommissie is juist van mening dat een logboek veel zoekwerk en discussie kan voorkomen. Door kort inzichtelijk te maken hoe een proces is verlopen (met een logboek), kan snel en doeltreffend het (besluitvorming)proces worden teruggehaald. De tijdsinvestering om een logboek bij te houden is minimaal en levert uiteindelijk tijdswinst op.

Aanbeveling 6 (maken van evaluaties)

De rekenkamercommissie is van mening dat deze aanbeveling sneller gerealiseerd kan worden indien een logboek aanwezig is. Puntsgewijs kan dan snel geëvalueerd worden. Dit bevordert de transparantie van bestuur.

Daarnaast is evalueren in het belang van een lerende organisatie. Evalueren heeft vooral tot doel het voorkomen van minder goede uitkomsten en/of inefficiëntie in de toekomst.

De rekenkamercommissie is ervan overtuigd dat geïnvesteerde tijd in evaluaties zich ruimschoots terugverdient. Wellicht ten overvloede zij vermeld dat in een adequate beleidscyclus een evaluatie een wezenlijk onderdeel is.

Aanbeveling 9 ('vier ogenprincipe' borgen in de bedrijfsvoering)

De rekenkamercommissie begrijpt dat het vier ogenprincipe niet overall toegepast hoeft te worden. De rekenkamercommissie is ten principale van mening dat de verantwoordelijkheid van organisatie en dagelijks bestuur altijd aanwezig blijft, ook bij uitbesteding aan externe partijen. Op welke wijze die verantwoordelijkheid wordt ingevuld is aan het dagelijks bestuur en de ambtelijke organisatie.

Van onze kant willen wij nogmaals onze waardering uitspreken, voor de goede samenwerking met zowel het college als de organisatie. De openheid en positieve houding naar de rekenkamercommissie stellen wij zeer op prijs. Graag willen wij op deze wijze de samenwerking verder voortzetten en danken wij ieder die bij dit onderzoek betrokken was.

Bernheze, 19 december 2006

De Rekenkamercommissie Bernheze,

Drs. ing. A.M.A. van Drunen MSc.
Voorzitter

Bijlage 1: Normenkader

Het normenkader bestaat uit 10 normen per besluitvormingsproces, met daarbinnen een onderscheid tussen generieke en specifieke normen. Dit kader is door de Rekenkamercommissie Bernheze vastgesteld in zijn vergadering van 13 september 2006.

Generieke normen: Good Governance

De generieke normen gelden voor alle drie de besluitvormingsprocessen. Inhoudelijk hebben ze een expertmatig karakter en zijn ze afgeleid van intrinsieke kwaliteitseisen die gesteld kunnen worden aan politiek-bestuurlijke besluitvormingsprocessen. Voor deze normstelling is aansluiting gezocht bij de actuele discussie met betrekking tot *Good Governance* en daarbij de relatie tussen college en raad. Vrij vertaald betekent *Good Governance* 'goed bestuur'. In actuele publicaties wordt dit begrip nader ingekleurd en binnenkort komt dit samen in de te verschijnen Trendnota Overheid. *Good Governance* wordt gekarakteriseerd in drie sleutelwoorden: transparantie, verantwoording afleggen en integriteit. Deze laten zich goed gebruiken als basiselementen voor het generieke deel van het normenkader, zeker wanneer daarbij de relatie tussen college (dat bestuurt) en raad (die kaderstelt en dat bestuur toetst) betrokken wordt.

Generieke normen: Good Governance

Norm (G, Generiek...)	Elementen Good Governance	Metten door middel van	
G1	Het doel en het beoogde resultaat van het besluitvormingsproces zijn duidelijk geformuleerd	Transparantie	Reconstructie via het SMART acroniem, elementen 'afvinken'
G2	Het verloop van het besluitvormingsproces is voor de raad goed volgbaar en inzichtelijk	Transparantie	Reconstructie feitelijk procesverloop, chronologische weergave betrokkenheid raad
G3	Wijzigingen in de loop van het besluitvormingsproces worden gecommuniceerd met de raad	Transparantie, verantwoording	Inventariseren aantal wijzigingen en 'afvinken' of deze zijn gecommuniceerd
G4	In het besluitvormingsproces wordt belangenverstrengeling vermeden	Integriteit, transparantie	Interviews, kwalitatieve interpretatie van procesverloop
G5	De (financiële) onderbouwing van voorstellen aan de raad in het besluitvormingsproces is genormeerd en transparant	Transparantie, verantwoording	Aanwezigheid van herleidbare grondslagen voor de onderbouwing van de voorstellen, 'afvinken'.

Specifieke normen: casusgebonden

De specifieke normen worden ontleend aan de inhoud van de drie te onderzoeken besluitvormingsprocessen. De processen zijn:

- Parkeergarage De Pas
- Geluidsschermen langs de A50
- Renovatie sportaccommodatie Irene

Specifiek proces Parkeergarage De Pas

Korte beschrijving van de casus: in 2002 en 2003 heeft er besluitvorming plaatsgevonden over de verbouwing van het gemeentehuis in samenhang met de nieuwbouw voor het gemeenschapshuis De Pas inclusief een parkeerkelder voor het personeel van de gemeente. De parkeerkelder is het heikele punt, deze is alleen overdag bezet en vormt een twistpunt voor de lokale gemeenschap: waarom is die niet voor iedereen toegankelijk, dan is er naast gemak voor de inwoners ook nog sprake van inkomsten voor de gemeente om de kosten te dekken?

Norm (P, Pas...)		Meten door middel van
P6	Het is duidelijk waarom de parkeergarage in eerste instantie niet voor publiek wordt opengesteld	Deze normen zijn gebaseerd op bevindingen uit de dossierstudie en de gehouden interviews. Studie en interviews hebben geleid tot inzicht in bepalende elementen in het besluitvormingsproces. Deze elementen zijn als norm weergegeven en worden in het quick scan onderzoek als vraag geherformuleerd. Beantwoording vindt plaats aan de hand van de verkregen informatie. In die zin is het meten van deze vijf normen kwalitatief van aard en niet rekenkundig c.q. kwantitatief.
P7	Het is duidelijk wat de termijn is waarop de parkeergarage wel voor het publiek wordt opengesteld	
P8	De relatie tussen de parkeergarage en het Streefbeeld centrum Heesch en het Ontwikkelingsplan herinrichting De Misse is duidelijk gecommuniceerd	
P9	De mate van kostendekkendheid en de omvang van de investering is systematisch toegelicht en wordt in de praktijk gerealiseerd	
P10	De relatie met het algemene parkeerbeleid is gelegd en duidelijk gecommuniceerd	

Specifiek proces Geluidsschermen langs de A50

Korte beschrijving van de casus: Sinds eind jaren 80 is de gemeente bezig met de ontwikkeling van woningbouw langs de A50, via diverse bestemmingsplannen voor het woongebied Broekhoek, Meurs en Maas. Het beperken van de geluidsoverlast voor die wijken door middel van een geluidsscherm heeft daarin steeds een belangrijke rol gespeeld. Begin 2001 heeft er besluitvorming plaatsgevonden waarmee het scherm gerealiseerd kon worden. Tegelijkertijd werden er in dit project ook groot onderhoudswerkzaamheden door Rijkswaterstaat uitgevoerd. Bovendien speelde het ministerie van VROM een rol in financiële, subsidiërende, zin. Kortom een proces waarin drie partijen een rol spelen. Het scherm is inmiddels geplaatst en in september 2006 wordt er een meting gehouden om de actuele situatie te vergelijken met de beoogde werking van het geluidsscherm.

Norm (S, Scherm...)		Meten door middel van
S6	Bij de besluitvorming over de bestemmingsplannen voor de woongebieden Broekhoek, Meurs en Maas is het voor de raad duidelijk gemaakt hoe de financiering van het geluidsscherm georganiseerd is	Deze normen zijn gebaseerd op bevindingen uit de dossierstudie en de gehouden interviews. Studie en interviews hebben geleid tot inzicht in bepalende elementen in het besluitvormingsproces. Deze elementen zijn als norm weergegeven en worden in het quick scan onderzoek als vraag geherformuleerd. Beantwoording vindt plaats aan de hand van de verkregen informatie. In die zin is het meten van deze vijf normen kwalitatief van aard en niet rekenkundig c.q. kwantitatief.
S7	Het voordeel voor de gemeente in de gevolgde samenwerkingsconstructie is transparant en duidelijk gecommuniceerd	
S8	De wijzigingen in de hoogte van het geluidsscherm en de effecten ervan waren bekend voor de raad en zijn duidelijk met hem gecommuniceerd	
S9	Het procesverloop voor het verkrijgen van subsidie van VROM is voor de raad toegankelijk gemaakt en met haar gecommuniceerd	
S10	Klachten worden systematisch bijgehouden en op basis van feiten beantwoord en afgehandeld	

Specifiek proces Renovatie sportaccommodatie Irene

Korte beschrijving van de casus: in 2004 en 2005 heeft er besluitvorming plaatsgevonden over de renovatie van de desbetreffende sportaccommodatie. In eerste instantie (2004) was een bedrag benodigd van € 135.044, in 2005 bleek een krediet van gemeentewege nodig te zijn van € 231.220, plus een bijdrage van € 53.000 voor de realisatie van twee extra kleedlokalen. De hoogte van kredieten wordt bepaald op basis van ingehuurde externe expertise, die hierover advies uitbrengen. Het betreft een vertrouwde relatie van de gemeente (Asset Facility Management), die reeds jaren goed werk verricht op het gebied van onderhoudsplanning.

Norm (R, Renovatie...)	Meten door middel van
R6	De inzet van de gemeente in dit besluitvormingsproces past binnen de uitgangspunten van het gemeentelijk privatiseringsbeleid buitensportaccommodaties
R7	Het beheersen van het risico van afhankelijkheid van externe adviseurs is geborgd in de bedrijfsvoering
R8	Het onderscheid tussen renovatie en uitbreiding van de accommodatie is voor de raad duidelijk gemaakt en met hem gecommuniceerd
R9	De argumentatie voor kwijtschelding van bouwleges aan Irene is consistent, voor de raad duidelijk gemaakt en met hem gecommuniceerd
R10	Tijdsdruk van de zijde van de sportvereniging mag niet leiden tot niet op feiten gebaseerde oordeelsvorming en positiebepaling door de gemeente
Deze normen zijn gebaseerd op bevindingen uit de dossierstudie en de gehouden interviews. Studie en interviews hebben geleid tot inzicht in bepalende elementen in het besluitvormingsproces. Deze elementen zijn als norm weergegeven en worden in het quick scan onderzoek als vraag geherformuleerd. Beantwoording vindt plaats aan de hand van de verkregen informatie. In die zin is het meten van deze vijf normen kwalitatief van aard en niet rekenkundig c.q. kwantitatief.	

Bijlage 2: Dataverzameling

Conform de onderzoeksaanpak wordt na vaststelling van het normenkader dit kader gebruikt om de feiten in de drie onderscheiden besluitvormingsprocessen in beeld te brengen. Dit is nog geen inhoudelijke analyse, maar een constatering van de feitelijke situatie. Het is basismateriaal voor de analyse.

De dataverzameling bestaat uit informatie over de drie besluitvormingsprocessen. De feiten zijn gereconstrueerd op basis van de verkregen informatie via de dossierstudie en uit de gehouden gesprekken met betrokken ambtenaren (per proces zijn twee ambtenaren geïnterviewd). De processen worden afzonderlijk toegelicht in tabelvorm, welke zowel de generieke als de casusspecifieke normen bevat. De dataverzameling maakt gebruik van de reconstructie van het verloop van het besluitvormingsproces, waarmee wordt gestart bij ieder proces.

De rekenkamercommissie heeft de dataverzameling vastgesteld in zijn vergadering van 16 november 2006.

Dataverzameling Parkeergarage De Pas

Reconstructie verloop van het besluitvormingsproces

- Betreft een gecombineerd proces van nieuwbouw gemeenschapshuis De Pas, kantoren gemeentelijke huisvesting en parkeergarage onder De Pas
  - Op 21 december 2000 heeft de raad besloten om voor de huisvesting van de eigen organisatie de optie uit te werken die uitgaat van twee verdiepingen kantoren boven een nieuw te bouwen gemeenschapshuis. Hiervoor werd een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld van € 181.500. In dit besluit is geen relatie gelegd met een te realiseren parkeergarage
  - Het doel en beoogde resultaat besluitvorming m.b.t. nieuwbouw De Pas en kantoren gemeentehuis is impliciet geformuleerd; Er wordt in het raadsvoorstel van 19 februari 2002 een verwijzing gemaakt naar de startnotitie 'Huisvesting ambtelijk apparaat en politiek bestuurlijke organen' die de raad op 29 april 1999 heeft vastgesteld en er wordt verwezen naar het besluit van de raad op 21 december 2000 waarin gekozen wordt tot gecombineerde aanpak van nieuwbouw De Pas en twee verdiepingen kantoor voor de ambtelijke organisatie. Een expliciete SMART-formulering qua tijd is niet aanwezig in het raadsvoorstel van 19 februari 2002
  - Na december 2000 'groeit het besef' (citaat P2 raadsvoorstel 28 februari 2002) dat plannen voor De Pas in combinatie met huisvesting ambtelijke organisatie een directe samenhang heeft met de wens om te komen tot opwaardering van het plein De Misse en zijn omgeving
  - Dit wordt gevolgd door instemming van de raad met de notitie 'Streefbeeld Centrum Heesch' op 28 juni 2001 en als verlengstuk hiervan het Ontwikkelingsplan herinrichting De Misse, wat de raad op 29 november 2001 heeft besproken en heeft vastgesteld als uitgangspunt voor planvorming in het betreffende gebied en als beoordelingskader voor de toekomstige bebouwing. In het ontwikkelingsplan staat vermeld dat het een optie is om een parkeergarage te realiseren onder De Pas en/of De Misse
  - Eerste schetsplan voor nieuwbouw De Pas met kantoren werd in juli 2001 afgewezen door Welstand. Deze afwijzing vormde de directe aanleiding tot het opstellen van het Ontwikkelingsplan herinrichting De Misse
  - Daarna is een nieuw bouwplan ontworpen, rekening houdend met advies van Welstand en de uitgangspunten en randvoorwaarden genoemd in het ontwikkelingsplan, inclusief de optie voor een parkeergarage. Op 18 december 2001 stemt Welstand in met het nieuwe plan
  - In het raadsvoorstel van 19 februari 2002 wordt voor de nieuwbouw voor De Pas in combinatie met twee verdiepingen kantoor voor de gemeentelijke organisatie krediet gevraagd. In dat voorstel is voor het eerst sprake van een parkeergarage in combinatie met de twee andere onderdelen. Het doel en beoogde resultaat zijn deels duidelijk te halen uit dit raadsvoorstel: het realiseren van een parkeergarage voor 55 plaatsen tegen een investeringsbedrag van € 873.192, die eerst alleen voor de eigen medewerkers te gebruiken is in verband met niet optimale ontsluitingsmogelijkheden maar die 'op termijn' wanneer de herinrichting van De Misse en het gebied achter De Pas een feit is ook een openbare functie krijgt. Daarmee is de termijn van algemene openstelling kwalitatief geformuleerd en niet aan een datum gebonden.
-

- De argumentatie van het college om tot realisatie van de parkeergarage over te gaan is gestoeld op de volgende punten:
  - Het college legt een relatie naar duurzaamheid als speerpunt van gemeentelijk beleid, onder verwijzing naar zuinig grondgebruik
  - Relatie met verkeersvrij maken van De Misse op grond van het Ontwikkelingsplan herinrichting De Misse
  - Aanleggen van een parkeervoorziening in de vorm van een parkeerterrein is eveneens zeer kostbaar gezien de hoge grondprijzen
  - Bedrijven moeten ook zorgdragen voor voldoende parkeergelegenheid voor eigen personeel bij nieuw te bouwen kantoren op grond van de gemeentelijke bouwverordening. De gemeente moet ook en heeft daarin een voorbeeldfunctie
- Uit de notulen van de raadsvergadering van 28 februari 2002 blijkt dat:
  - De voorzitter uitlegt dat voor de parkeerfunctie er een vergelijking is gemaakt tussen ondergrondse parkeerplaatsen en er geen vergelijking is gemaakt tussen onder- en bovengronds parkeren
  - De voorzitter aangeeft dat als de parkeergarage openbaar wordt het een terechte afweging is om mensen die daar hun auto parkeren er dan voor te laten betalen
  - De collegepartijen als expliciete voorwaarde stellen bij hun instemming met de aanleg van de parkeergarage dat het college er een dekkingsplan onderlegt dat tevens voorziet in parkeergelden c.q. baatbelasting
  - De voorzitter toezegt bij de ontwikkeling van het centrumplan Heesch het parkeerbeleid te betrekken inclusief de mogelijkheid van betaald parkeren
  - De woordvoerder van de coalitiepartijen herhaalt dat de kosten van aanleggen van dit soort parkeervoorzieningen verhaald moeten worden via parkeergelden, waarop de wethouder opmerkt dat dat niet 1 op 1 kan
  - Wordt besloten tot de bouw van een parkeergarage, 'rekening houdend met de gemaakte opmerkingen'.
- Beoogd en gerealiseerd resultaat vergeleken: wat is besloten is gerealiseerd. De parkeergarage is gerealiseerd en is thans alleen opengesteld voor de medewerkers van het gemeentekantoor.

De dataverzameling van het besluitvormingsproces met betrekking tot parkeergarage De Pas laat het volgende beeld zien:

Norm G (Generiek) en P (Pas specifiek)		Dataverzameling, gevonden feiten
G1	Het doel en het beoogde resultaat van het besluitvormingsproces zijn duidelijk geformuleerd	<ul style="list-style-type: none"> • Doel en beoogde resultaat Nieuwbouw De Pas in combinatie met twee verdiepingen kantoor impliciet SMART geformuleerd en maakt gebruik van verwijzingen • Doel en beoogde resultaat Parkeergarage deels SMART geformuleerd. Geen concrete datum voor openbare openstelling aangegeven
G2	Het verloop van het besluitvormingsproces is voor de raad goed volgbaar en inzichtelijk	<ul style="list-style-type: none"> • In het raadsvoorstel van 19 februari 2002, waarin de drie plannen gecombineerd worden gepresenteerd en waarin krediet wordt verzocht, is transparant en in de tijd uitgezet hoe het besluitvormingsproces verlopen is • Het toevoegen van de parkeergarage als nieuw element wordt onderbouwd onder verwijzing naar de afwijzing van een eerder plan voor Welstand en gewijzigde omstandigheden waarmee bij de opstelling van het nieuwe plan rekening is gehouden
G3	Wijzigingen in de loop van het besluitvormingsproces worden gecommuniceerd met de raad	<ul style="list-style-type: none"> • In het raadsvoorstel van 19 februari 2002 wordt goed volgbaar uitgelegd waarom de realisatie van een parkeerkelder wordt toegevoegd aan de plannen met betrekking tot De Pas en huisvesting gemeentelijke organisatie, onder verwijzing naar a) duurzaam grondgebruik, b) relatie met Ontwikkelingsplan De Misse, c) vergelijking met alternatieven bovengronds en d) de eigen Bouwverordening

Norm G (Generiek) en P (Pas specifiek)		Dataverzameling, gevonden feiten
G4	In het besluitvormingsproces wordt belangenverstremgeling vermeden	<ul style="list-style-type: none"> Uit het besluitvormingsproces blijkt dat belangenverstremgeling niet aan de orde is c.q. er zijn geen feiten geconstateerd die op enigerlei wijze aanleiding geven om te onderzoeken of er mogelijk sprake zou kunnen zijn van belangenverstremgeling.
G5	De (financiële) onderbouwing van voorstellen aan de raad in het besluitvormingsproces is genormeerd en transparant	<ul style="list-style-type: none"> De financiële onderbouwing van de investeringskosten voor de parkeergarage is gegeven in het raadsvoorstel van 19 februari 2002. Uit de daarbij behorende bijlage wordt voorts duidelijk wat het effect is van enkele complexe factoren (BTW compensatie, bouwrente) op het financiële plaatje De onderbouwing van de kosten voor de parkeerplaatsen zelf is gebaseerd op verwijzing naar de bouw van kleinere parkeerplaatsen elders De inhoudelijke onderbouwing van de toevoeging van de parkeergarage aan de gecombineerde plannen rondom De Pas en de twee lagen kantoren is transparant, zie verzamelde data bij norm G3
P6	Het is duidelijk waarom de parkeergarage in eerste instantie niet voor publiek wordt opengesteld	<ul style="list-style-type: none"> Zowel in het raadsvoorstel van 19 februari 2002 als in de notulen van die raadsvergadering wordt aangegeven dat de parkeergarage in eerste instantie niet voor publiek wordt opengesteld in verband met de beperkte ontsluiting van de garage. Na herinrichting van De Misse en het gebied achter De Pas wordt tot verdere openstelling overgegaan
P7	Het is duidelijk wat de termijn is waarop de parkeergarage wel voor het publiek wordt opengesteld	<ul style="list-style-type: none"> Deze termijn is kwalitatief bepaald: na herinrichting van De Misse en het gebied achter De Pas. Een concrete datum ontbreekt
P8	De relatie tussen de parkeergarage en het Streefbeeld centrum Heesch en het Ontwikkelingsplan herinrichting De Misse is duidelijk gecommuniceerd	<ul style="list-style-type: none"> In het raadsvoorstel van 19 februari 2002 wordt dit helder uiteengezet. Zie voorts de verzamelde data bij de normen G2 en G3
P9	De mate van kostendekkendheid en de omvang van de investering is systematisch toegelicht en wordt in de praktijk gerealiseerd	<ul style="list-style-type: none"> Uit het raadsvoorstel van 19 februari 2002 inclusief bijlage blijkt expliciet de omvang van de investering en de effecten op de exploitatie Het tekort van € 60.613 wordt voor 2002 eenmalig gedekt uit de post onvoorzien en voor latere jaren taakstellend meegenomen in de Perspectiefnota Onduidelijk blijft wat de beeldvorming bij de coalitiepartijen is bij de besluitvorming: zij stellen als eis dat er een openbare parkeergarage komt inclusief heffen parkeergeld. Er wordt besloten tot een niet openbare parkeergarage. Betekent dit nu dat er pas sprake is van betaald parkeren bij algemene openstelling of zou er van begin af aan sprake moeten zijn van algemene openstelling inclusief betaald parkeren. Dit wordt niet duidelijk uit de notulen van de raadsvergadering van 28 februari 2002.
P10	De relatie met het algemene parkeerbeleid is gelegd en duidelijk gecommuniceerd	<ul style="list-style-type: none"> In het raadsvoorstel van 19 februari 2002 wordt aangegeven dat in het Ontwikkelingsplan herinrichting De Misse bijzondere aandacht is besteed aan het onderdeel parkeren. Onder verwijzing naar de versterking van de verblijfswaarde rondom De Misse wordt aangegeven om op het plein (een deel van) de parkeermogelijkheden op te heffen

Norm G (Generiek) en P (Pas specifiek)	Dataverzameling, gevonden feiten
	<p>en dat elders voorzieningen gerealiseerd moeten worden. Daarbij wordt de optie parkeergarage genoemd, naast het gebied achter De Pas. De vraag is of dit onder de noemer van 'algemeen parkeerbeleid' geschaard kan worden</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uit de notulen van de raadsvergadering van 28 februari 2002 blijkt dat het algemene parkeerbeleid nog verder ontwikkeld moet worden en dat dit gedaan zal worden in samenhang met de uitwerking van de plannen voor het centrum De Misse. Ten tijde van de besluitvorming is er nog geen beleid met betrekking tot betaald parkeren, uit de notulen van de raadsvergadering van 28 februari 2002 kan dit worden afgeleid.

Dataverzameling Geluidsschermen langs de A50

Reconstructie verloop van het besluitvormingsproces

- Betreft een zeer langdurig traject, wat in directe relatie staat met de ontwikkeling van woningbouw in de gebieden Broekhoek, Meurs en Maas. Kort samengevat: eind tachtiger jaren is een structuurplan gemaakt voor dit gebied inclusief akoestisch onderzoek. In 1990 is een eerste bestemmingsplan (Broekhoek I) opgesteld voor een deel van het gebied, waarbij het plan aangaf dat er omwille van de overlast een scherm moest komen van 2 meter hoog. Dit werd gebaseerd op de feitelijke situatie in 1990 met een tienjarige doorkijk (naar 2000 dus). Deze 2 meter hoogte is geëxtrapoleerd naar de totale planomvang van het gehele gebied en geschat op 3 miljoen gulden.
- Het totale gebied is in deelplannen ontwikkeld waarbij het laatste plan in 1998 werd gerealiseerd, het plan Broekhoek III. Het laatste plan bepaalt de uiteindelijke hoogte van het scherm, waarbij in 1998 ook een meerjaren doorkijk werd gemaakt. In plaats van 10 jaar werd 12 jaar vooruitgekeken en de normstelling gezet op 2010. Daarbij werd de schermhoogte bepaald op een gemiddelde hoogte van 3,2 meter over een totale lengte van 4640 meter
- Met het raadsvoorstel van 16 januari 2001 wordt de raad gevraagd om een uitvoeringskrediet beschikbaar te stellen voor de realisering van het project geluidsschermen-/wallen Heesch. In dat voorstel wordt een uiteenzetting gegeven van de opzet van de werkzaamheden, waarbij drie op zichzelf staande onderdelen in 1 een project zijn vormgegeven, te weten de sanering van geluidhinder (aanpak bestaande woningen), preventie van geluidhinder (aanpak nieuwbouw Broekhoek, Meurs en Maas) en groot onderhoud rijksweg (door Rijkswaterstaat). Het ministerie van VROM verleent een grote financiële bijdrage/subsidie voor het deel dat betrekking heeft op de sanering (bestaande woningen), in totaal 4.688.320 gulden
- Het nemen van geluidbeperkende maatregelen bij nieuwbouw komt voor gemeentelijke rekening, wat een behoorlijke financiële impact zou hebben op de prijs van uit te geven grond in de gebieden Broekhoek, Maas en Meurs. Zeker daar waar er sprake is van een gefaseerde bestemmingsplan ontwikkeling; sommige gronden zijn al uitgegeven, hetgeen een onevenredig financieel effect heeft op de prijs van de nog uit te geven grond. Medio negentiger jaren maakt de gemeente een strategische keuze om in het eigen plan de relatie te gaan leggen met het nemen van maatregelen gericht op het saneren van overlast bij bestaande woningen. Dat is een door VROM gesubsidieerde activiteit en door de koppeling van beide typen werkzaamheden ontstaat voor de gemeente een aanzienlijk financieel positief resultaat
- Er is jaren van onderhandeling voorafgegaan aan de subsidieverstrekking door VROM. Uiteindelijk is de bijdrage verkregen, mede op basis van een doorgevoerde wijziging in de subsidieregeling (Wijziging vaststelling subsidieplafonds sanering verkeerslawaaai 2000). Daardoor is de subsidie beschikbaar gekomen in 2000 en in november 2000 aan de gemeente bevestigd.
- In de periode 2001-2003 is het scherm gerealiseerd, in september 2006 vindt er een meting plaats omdat het college van B&W een indicatie in beeld wil brengen over de actuele situatie, rekening houdend met diverse omgevingsfactoren die eerst sinds kort gereed zijn gekomen (realisering van de A50, de ombouw Geffen-Rosmalen tot autosnelweg en het aanbrengen van ZOAB op de A59).

- Eind 2003 heeft een financiële gereedmelding plaatsgevonden richting het ministerie van VROM, zo blijkt uit een notitie die door het college van B&W is behandeld op 25 november 2003
- Het project is in financieel opzicht gunstig verlopen voor de gemeente. Het eigen aandeel heeft ruim € 1,5 miljoen euro minder gekost dan geraamd bij de kredietverstrekking in het raadsvoorstel van 16 januari 2001. Een en ander blijkt uit een interne evaluatie ('Voorlopig resultaat project geluidwerende voorzieningen ca. Heesch') van de gemeentelijk coördinator, opgemaakt op 24 november 2003.
- Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden heeft er communicatie plaatsgevonden via openbare nieuwsbrieven. Daarin staan ook mogelijkheden vermeld voor het stellen van vragen of het ventileren van klachten
- Beoogd en gerealiseerd resultaat vergeleken: Het geluidsscherm is gerealiseerd tegen de besloten afmetingen en met een lagere financiële gemeentelijke bijdrage. Het scherm is technisch ontworpen op reductie van decibels conform wettelijke normen (50 dba norm).

De dataverzameling van het besluitvormingsproces met betrekking tot de aanleg van geluidsschermen langs de A50 laat het volgende beeld zien:

Norm G (Generiek) en S (Scherm specifiek)		Dataverzameling, gevonden feiten
G1	Het doel en het beoogde resultaat van het besluitvormingsproces zijn duidelijk geformuleerd	<ul style="list-style-type: none"> • In het raadsvoorstel van 16 januari 2001 wordt aangegeven wat het doel en beoogde resultaat is: reductie geluidsoverlast zodat aan de normen van de Wet geluidhinder voldaan wordt via de aanleg van geluidwerende voorzieningen
G2	Het verloop van het besluitvormingsproces is voor de raad goed volgbaar en inzichtelijk	<ul style="list-style-type: none"> • Het is planologisch een erg lang proces, van eind tachtiger jaren tot 1998. De figuur van een overall structuurplan met afzonderlijke bestemmingsplannen maakt het een complex proces • De uiteindelijke hoogte – en daarmee de financiële effecten – voor het geluidsscherm wordt pas bepaald door het laatste bestemmingsplan in 1998. In de periode daaraan vooraf (vanaf 1990) werd steeds gewerkt met normstelling op basis van het eerste bestemmingsplan. Daarvan was wel het gevoel dat die gegevens niet meer actueel waren (hoogte scherm en budget) maar zijn in de verschillende besluitvormingsprocessen voor de bestemmingsplannen niet meer herzien en op die wijze feitelijk met de raad gecommuniceerd • De weg naar uiteindelijke besluitvorming door de raad aan de hand van het voorstel van 16 januari 2001 is lang geweest. De voorbereidingen waren technisch complex, mede ook door de verbinding tussen de drie projecten en de subsidierelatie met VROM. Dat voorbereidingsproces is voor niet ingewijden lastig te volgen. Het besluitvormingsproces door de raad zelf is goed volgbaar en inzichtelijk, het raadsvoorstel geeft duidelijk in- en overzicht van de gang van zaken • De financiële gereedmelding van de werkzaamheden aan het ministerie van VROM is op 25 november 2003 in het college van B&W besproken. Het is niet bekend of deze notitie ook met de raad is gecommuniceerd • De op 24 november 2004 gedateerde notitie 'Voorlopig resultaat project geluidwerende voorzieningen ca. Heesch' geeft een duidelijk inzicht in het inhoudelijke verloop en het financiële effect. Het is niet bekend of deze

Norm G (Generiek) en S (Scherm specifiek)		Dataverzameling, gevonden feiten
		<p>notitie ook met het college en raad is gecommuniceerd. Wel zijn de gunstige financiële resultaten via de jaarrekening 2005 door college en raad vastgesteld.</p>
G3	Wijzigingen in de loop van het besluitvormingsproces worden gecommuniceerd met de raad	<ul style="list-style-type: none"> • Uit de beschikbaar gestelde informatie is niet gebleken dat er sprake is van wijzigingen in de loop van het besluitvormingsproces. Wel zijn er in de aanloop van dat proces diverse aspecten verkend alvorens tot een eindvoorstel gekomen is, maar dat is inherent aan normale voorbereidende werkzaamheden en passen bij het onderhandelingskarakter van dergelijke processen • Over de uitvoering van het besluitvormingsproces is via nieuwsbrieven gecommuniceerd
G4	In het besluitvormingsproces wordt belangenverstremgeling vermeden	<ul style="list-style-type: none"> • Uit het besluitvormingsproces blijkt dat belangenverstremgeling niet aan de orde is c.q. er zijn geen feiten geconstateerd die op enigerlei wijze aanleiding geven om te onderzoeken of er mogelijk sprake zou kunnen zijn van belangenverstremgeling.
G5	De (financiële) onderbouwing van voorstellen aan de raad in het besluitvormingsproces is genormeerd en transparant	<ul style="list-style-type: none"> • Het raadsvoorstel van 16 januari 2001 bevat een duidelijke financiële uiteenzetting van de projectkosten en de bijdrage van de gemeente, onderdeel A van het raadsvoorstel. Het vervolg van het voorstel inclusief de bijlage gaat nader in op BTW aspecten en de dekking van het voorstel. Dit is naar zijn aard een complexe materie, die enige inhoudelijke affiniteit vergt. • De op 24 november 2004 gedateerde notitie 'Voorlopig resultaat project geluidwerende voorzieningen ca. Heesch' geeft een duidelijk inzicht in het inhoudelijke verloop en het financiële effect. Het is niet bekend of deze notitie ook met het college en raad is gecommuniceerd
S6	Bij de besluitvorming over de bestemmingsplannen voor de woongebieden Broekhoek, Meurs en Maas is het voor de raad duidelijk gemaakt hoe de financiering van het geluidsscherm georganiseerd is	<ul style="list-style-type: none"> • Feitelijk is dit niet achterhaald kunnen worden, aangezien die afzonderlijke besluitvormingsprocessen niet onderzocht zijn. Wel is tijdens het interview vermeld dat het gedurende de gefaseerde planontwikkeling steeds duidelijker werd dat het initieel geraamde bedrag van 3 miljoen gulden te laag was. Onbekend is of dit ook tijdens de besluitvorming over de afzonderlijke bestemmingsplannen als expliciet punt naar voren is gebracht. Ambtelijk wordt aangegeven dat dit wel in het kader van de exploitatieopzet is gebeurd • In het raadsvoorstel van 16 januari 2001 inclusief bijlage wordt een toelichting gegeven op de organisatie van de financiering, met name op de relatie met het ministerie van VROM
S7	Het voordeel voor de gemeente in de gevolgde samenwerkingsconstructie is transparant en duidelijk gecommuniceerd	<ul style="list-style-type: none"> • In de bijlage van het raadsvoorstel van 16 januari 2001 wordt een uiteenzetting gegeven van de samenwerkingsconstructie met Rijkswaterstaat en wordt uitgelegd dat hierdoor een BTW voordeel te behalen is wat een gunstig financieel effect heeft voor de gemeente. Hierover is extern

Norm G (Generiek) en S (Scherm specifiek)	Dataverzameling, gevonden feiten
<p>S8 De wijzigingen in de hoogte van het geluidsscherm en de effecten ervan waren bekend voor de raad en zijn duidelijk met hem gecommuniceerd</p>	<p>advies ingewonnen wat voor de raadsleden ter inzage is gelegd</p> <ul style="list-style-type: none"> • In het raadsvoorstel van 16 januari 2001 inclusief bijlagen wordt een toelichting gegeven op de geschiedenis van het besluitvormingsproces. Duidelijk wordt aangegeven dat er in het verleden werd gerekend met een hoogte van 2 meter • In het voorstel wordt niet expliciet vermeld wat de uiteindelijke hoogte gaat worden. Wel wordt in de bijlage vermeld (citaat p2 onderaan): ..... 'werd medio negentiger jaren enerzijds wel getwijfeld aan de toereikendheid van het aanvankelijke in de exploitatie opgenomen schermbudget maar konden anderzijds geen hardere, wel betrouwbaarder cijfers worden gehanteerd' (einde citaat) • In het raadsvoorstel van 16 januari 2001 wordt verwezen naar een ontvangen subsidiebeschikking van VROM. In deze beschikking staat vermeld dat het een scherm betreft met een gemiddelde hoogte van 3,20 meter over een lengte van 4.680,80 meter. De subsidietoekenning is voor de raad ter inzage gelegd, zo vermeldt het raadsvoorstel • Met betrekking tot de effecten wordt in het raadsvoorstel plus bijlage aangegeven dat de maatregel het effect moet hebben dat aan de normstelling uit de Wet geluidhinder voldaan wordt
<p>S9 Het procesverloop voor het verkrijgen van subsidie van VROM is voor de raad toegankelijk gemaakt en met hem gecommuniceerd</p>	<ul style="list-style-type: none"> • In onderdeel C van de bijlage bij het raadsvoorstel van 16 januari 2001 wordt een chronologische uiteenzetting gegeven van het verloop van het onderhandelingsproces met het ministerie van VROM • In het raadsvoorstel zelf wordt op hoofdlijnen ingegaan op de rol van en met het ministerie van VROM in relatie tot de verstrekte subsidie • Beide stukken (raadsvoorstel en bijlage) zijn voor wat betreft de relatie met VROM feitelijk van aard. Dit maakt het een technisch verhaal. Mede door de lange duur van het proces is de relatie complex. De lengte van het proces, de technische inhoud van de relatie en de insteek van een chronologische weergave maken het tot een ingewikkelde doch informatieve reconstructie van het procesverloop
<p>S10 Klachten worden systematisch bijgehouden en op basis van feiten beantwoord en afgehandeld</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden is gecommuniceerd via nieuwsbrieven. Daarin staat ook de mogelijkheid vermeld tot het indienen van klachten • Tijdens het interview is gemeld dat klachten op een adequate wijze zijn afgehandeld. Naast deze kwalitatieve opmerking van gemeentezijde is er geen aanvullend onderzoek gedaan naar de wijze van afhandeling van individuele klachten • De voorzieningen zijn aangelegd om te voldoen aan de normstelling op grond van de Wet geluidhinder. Uit de meting van september 2006

Norm G (Generiek) en S (Scherm specifiek)	Dataverzameling, gevonden feiten
	zal een indicatie volgen over de actuele situatie. Het reduceren van decibels waarmee (mogelijk) voldaan wordt aan de normen van de wet is een technisch rationele benadering. Het gaat voorbij aan subjectieve overlastbeleving door aan- en omwonenden. Hierdoor kunnen er klachten blijven over geluidsoverlast terwijl toch aan de wettelijke normen voor decibelreductie voldaan wordt

Dataverzameling Renovatie sportaccommodatie Prinses Irene

Reconstructie verloop van het besluitvormingsproces

- Betreft het verstrekken van een financiële gemeentelijke bijdrage voor de renovatie en privatisering van de sportaccommodatie van de vereniging Prinses Irene (korf- en voetbal)
- De gemeente heeft beleid geformuleerd met betrekking tot de privatisering van buitensportaccommodaties. Het uitgangspunt daarbij is dat er zoveel mogelijk gestreefd wordt naar privatisering, maar dat dat verantwoord dient te geschieden. De vereniging moet het willen maar ook kunnen (met name financieel). Om dit mogelijk te maken draagt de gemeente zorg voor overdracht van de accommodatie zonder achterstallig onderhoud en inclusief de reserveringen voor uitgaven die de vereniging tot op dat moment nog niet heeft kunnen opbouwen. Men spreekt dan ook wel van het op een +1 onderhoudsniveau brengen van een accommodatie
- Op 16 november 2004 besluit het college van B&W om aan Prinses Irene een bijdrage te verstrekken voor de renovatie/privatisering van de kleedaccommodatie. Een bijdrage van € 135.044 wordt ter beschikking gesteld. Besloten wordt om Prinses Irene te informeren dat de bijdrage een maximumbijdrage is en dat geen aanvullende vergoedingen worden verstrekt voor bouwleges, prijspeelaanpassingen en in het vervolgtraject mogelijk nog bijkomende kosten
- De sportvereniging heeft een vrije keuze over wat zij met de gemeentelijke bijdrage doet in termen van renovatie of nieuwbouw. Een andere bestemming dan de accommodatie is uiteraard niet toegestaan
- In het proces om de bijdrage te verkrijgen speelde de vereniging zelf en mate name de voorzitter een actieve rol. De voorzitter van Prinses Irene was tevens raadslid en fractievoorzitter van de collegepartij Nistelrode Solidair
- De hoogte van de bijdrage is gebaseerd op een advies van het bureau Asset Facility Management, een bureau waar de gemeente vaker zaken mee doet (met name op het gebied van groot onderhoud). De rapportage van het bureau is mede gebaseerd op normstelling vanuit het NOC*NSF en de KNVB waar het het aantal velden betreft en daarvan afgeleid het aantal lokalen. Deze zijn op dat moment toereikend
- Dit besluit paste binnen de door de raad vastgestelde beleidsmatige en financiële kaders (aanpak conform bestaand beleid en financieel uitvoerbaar met de in de begroting beschikbare middelen), zo is van gemeentewege op 7 september 2006 aan de onderzoeker van de rekenkamercommissie via email bevestigd
- Op basis van de in 2004 verstrekte vergoeding heeft Prinses Irene een nieuwbouwplan opgesteld en daarvoor een bouwvergunning aangevraagd. De leges voor deze vergunning bedragen € 8.036
- Tijdens de verdere voorbereiding van de werkzaamheden groeit het besef bij het (dan nieuwe) bestuur van Prinses Irene dat de onder de verstrekte gemeentelijke bijdrage gelegen bouwkundige rapportage van Asset Facility Management niet volledig was. Aanvullend onderzoek door Asset Facility Management wijst uit dat met name de onderdelen vervanging dak(bedekking), binnen-/buitenriolering en radiatoren tot een substantiële aanpassing leiden. Hierdoor 'groeit' het benodigde budget van € 135.044 naar € 223.184
- Relevante factor die heeft geleid tot het nadere inzicht is (bron: interview): Een bestuurswisseling bij Prinses Irene, waardoor een nieuw bestuur aantrad wat aanvullende bouwkundig inhoudelijke expertise bezit in vergelijking tot het vorige bestuur
- Ook blijkt dat met toepassing van de NOC*NSF normstelling dat er sprake is van een noodzakelijke uitbreiding van het aantal kleedlokalen met twee van tien tot twaalf. Deze uitbreiding wordt vooral

veroorzaakt door een aanwas van de korfbalafdeling binnen Prinses Irene. Hiervoor wordt een gemeentelijke bijdrage gevraagd van € 53.000

- In een raadsvoorstel van 20 december 2005 wordt raad (o.a.) gevraagd in te stemmen met de gemeentelijke renovatiebijdrage van € 231.220 (renovatie € 223.184 en kwijtschelding leges bouwvergunning € 8.036) en een bijdrage van maximaal € 53.000 beschikbaar te stellen voor de realisatie van twee extra kleedlokalen
- De opbouw van de te verstrekken financiële bijdrage wordt in het voorstel als volgt verduidelijkt:
  - Renovatie van € 223.184: op basis van aanvullend bouwkundig onderzoek inclusief second opinion
  - Kwijtschelding leges: de plannen strekken tot renovatie in plaats van de eerdere intentie om tot nieuwbouw te komen. De bouwvergunning heeft daardoor voor de vereniging geen waarde meer, de rekening staat evenwel nog open. Omwille van de financiële haalbaarheid van de actuele plannen wordt voorgesteld om deze op te nemen in de totaalvergoeding aan de club
  - Bijdrage realisatie twee extra kleedlokalen: op basis van NOC*NSF normstelling
- Beoogd en gerealiseerd resultaat vergeleken: beoogd is om een bijdrage te verstrekken aan Prinses Irene in het kader van het beleid privatisering buitensportaccommodaties inclusief uitbreiding van twee kleedlokalen. De bijdrage is toegekend, maar de werkzaamheden zijn nog niet uitgevoerd.

De dataverzameling van het besluitvormingsproces met betrekking tot het verstrekken van een bijdrage voor de renovatie van de accommodatie van sportclub Prinses Irene laat het volgende beeld zien:

Norm G (Generiek) en R (Renovatie specifiek)		Dataverzameling, gevonden feiten
G1	Het doel en het beoogde resultaat van het besluitvormingsproces zijn duidelijk geformuleerd	<ul style="list-style-type: none"> • In zowel het collegebesluit van 16 november 2004 (waarin sprake is van een bijdrage van € 135.044) als uit het raadsvoorstel van 20 december 2005 (waarin sprake is van een bijdrage van € 231.220) wordt duidelijk aangegeven wat het doel en het beoogde resultaat is: het verstrekken van een gemeentelijke bijdrage in het kader van het privatiseringsbeleid voor buitensportaccommodaties (beide voorstellen) inclusief het verstrekken van een bijdrage voor de uitbreiding van twee kleedlokalen (alleen 20 december 2005)
G2	Het verloop van het besluitvormingsproces is voor de raad goed volgbaar en inzichtelijk	<ul style="list-style-type: none"> • Het raadsvoorstel van 20 december 2005 bevat een reconstructie van het tot op dat moment doorlopen traject, inclusief uitleg over het collegebesluit van november 2004 wat strekte tot de eerste bijdrage • Uit het beschikbaar gestelde materiaal is niet gebleken dat het collegebesluit van 16 november 2004 is gecommuniceerd met de raad, bijvoorbeeld via de periodieke bestuursrapportage. Hiertoe bestond ook geen verplichting, aangezien die bijdrage paste binnen het bestaand beleid en de beschikbare middelen
G3	Wijzigingen in de loop van het besluitvormingsproces worden gecommuniceerd met de raad	<ul style="list-style-type: none"> • In het raadsvoorstel van 20 december 2005 wordt een feitelijke uiteenzetting gegeven van het procesverloop en wordt aangegeven op grond van welke ontwikkelingen er sprake is van een wijziging in de te verstrekken gemeentelijke bijdrage. De onderbouwing van de wijziging is transparant
G4	In het besluitvormingsproces wordt belangenverstrengeling vermeden	<ul style="list-style-type: none"> • In de voorbereiding van het collegebesluit van 16 november 2004 hebben de feitelijke

Norm G (Generiek) en R (Renovatie specifiek)		Dataverzameling, gevonden feiten
		<p>besprekingen en onderhandelingen plaatsgevonden tussen de voorzitter van de sportclub en de gemeente. De voorzitter was tevens raadslid en fractievoorzitter van een collegepartij</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij de besluitvorming over het raadsvoorstel van 20 december 2005 tijdens de raadsvergadering van 9 februari 2006 neemt een raadslid niet deel aan de behandeling van het voorstel, vanwege het feit dat hij als bestuurslid van Irene persoonlijke betrokkenheid heeft bij het voorstel. Een en ander blijkt uit de notulen van deze raadsvergadering. De eerder genoemde voorzitter van Prinses Irene is op dat moment geen bestuurslid meer
G5	De (financiële) onderbouwing van voorstellen aan de raad in het besluitvormingsproces is genormeerd en transparant	<ul style="list-style-type: none"> • In het raadsvoorstel van 20 december 2005 is sprake van een op normen gebaseerde bijdrage voor wat betreft de renovatie en de uitbreiding van de kleedlokalen. De bijdrage voor de bouwleges is niet genormeerd, wel gemaximeerd (het hele bedrag). Alle bijdragen zijn transparant
R6	De inzet van de gemeente in dit besluitvormingsproces past binnen de uitgangspunten van het gemeentelijk privatiseringsbeleid buitensportaccommodaties	<ul style="list-style-type: none"> • Uit het procesverloop blijkt dat er sprake is van een nadrukkelijk overleg tussen gemeente en Prinses Irene, vanuit de insteek om tot een verantwoorde privatisering te komen • 'Willen en kunnen' klinkt door in de berekeningswijze van de renovatiebijdrage, door te kiezen voor een overdracht op +1 onderhoudsniveau
R7	Het beheersen van het risico van afhankelijkheid van externe adviseurs is geborgd in de bedrijfsvoering	<ul style="list-style-type: none"> • De gemeente baseert de hoogte van de renovatiebijdrage op de rapportage van Asset Facility Management zonder daar een toets op uit te oefenen • Binnen een relatief kort tijdsbestek (ruim 1 jaar) komt het bureau Asset Facility Management op hetzelfde sportcomplex tot een verhoging van het noodzakelijke budget met 65% bij het tweede onderzoek in vergelijking tot het eerste waarbij het gaat om vervanging dak(bedekking), binnen-/buitenriolering en radiatoren. Dit is gebeurd op basis van meer bouwkundige en technische kennis van het nieuwe bestuur • Ervaringen met andere dienstverlening (met name groot onderhoud) hebben geleid tot vertrouwen in de werkzaamheden die door Asset Facility Management verricht worden • Er is geen toets uitgevoerd op de uitkomsten van het eerste onderzoek door Asset Facility Management. De resultaten ervan zijn 1 op 1 doorvertaald in het collegebesluit dat op 16 november 2004 genomen is
R8	Het onderscheid tussen renovatie en uitbreiding van de accommodatie is voor de raad duidelijk gemaakt en met hem gecommuniceerd	<ul style="list-style-type: none"> • In het raadsvoorstel van 20 december 2005 wordt dit onderscheid helder uiteen gezet en worden de feiten systematisch gepresenteerd aan de raad

Norm G (Generiek) en R (Renovatie specifiek)		Dataverzameling, gevonden feiten
R9	De argumentatie voor kwijtschelding van bouwleges aan Prinses Irene is consistent, voor de raad duidelijk gemaakt en met hem gecommuniceerd	<ul style="list-style-type: none"> • In het collegebesluit van 16 november 2004 wordt expliciet besloten dat de bijdrage van € 135.044 een maximumbijdrage is en dat geen aanvullende vergoedingen worden verstrekt voor bouwleges, prijspeilaanpassing(en) en in het vervolgtraject mogelijk nog bijkomende kosten • In het raadsvoorstel van 20 december 2005 wordt voorgesteld om de leges voor de aangevraagde bouwvergunning voor de nieuwbouw omwille van de financiële haalbaarheid van de dan actuele plannen op te nemen in de totaalvergoeding aan Prinses Irene • In het raadsvoorstel van 20 december 2005 wordt geen melding gemaakt van het collegebesluit van 16 november 2004 waarin een vergoeding voor bouwleges wordt uitgesloten
R10	Tijdsdruk van de zijde van de sportvereniging mag niet leiden tot niet op feiten gebaseerde oordeelsvorming en positiebepaling door de gemeente	<ul style="list-style-type: none"> • Van de zijde van Prinses Irene werd (met name door de toenmalige voorzitter) inzet gepleegd voor de renovatieplannen. Dit leidde tot een door de betrokken ambtenaren ervaren enige mate van druk op de voortgang van het proces • Er is geen toets uitgevoerd op de uitkomsten van het eerste onderzoek door Asset Facility Management. De resultaten ervan zijn 1 op 1 doorvertaald in het collegebesluit dat op 16 november 2004 genomen is

Bijlage 3: Logboek rekenkameronderzoek 'Beoogde en feitelijke resultaten vergeleken'

(bijgewerkt op: 20 december 2006)

datum	actie
februari/maart 2006	kennismaking met raadsfracties en overleg over onderzoeksonderwerpen
9 juni 2006	rekenkamercommissie besluit te kiezen voor onderzoek naar resultaten van besluitvorming
30 juni 2006	Onderzoeksopzet wordt via mail aangeboden aan de raads- en burgerleden in afschrift aan het college
23 aug. 2006	college wordt schriftelijk op de hoogte gesteld van de onderzoeksopzet en de start van het onderzoek
24 aug. 2006	overleg gemeentesecretaris, voorzitter en secretaris rekenkamercommissie over start onderzoek.
6 sept 2006	Brief van college b&w over start onderzoek en medewerking gemeente.
7 sept 2006	interviews door Hans Verdellen met Leonie van Willigen, Pieter Ossenblok, Frank Pater en Willibrord de Veer. Doel: feitenverzameling
13 sept 2006	Toelichting omtrent rekenkameronderzoek in commissie Bestuur en Strategie.
19 sept 2006	Commissie BS is via de mail geïnformeerd over de groslijst met onderwerpen waaruit het onderhavige onderzoeksonderwerp is gekozen. E.e.a. conform afspraak tijdens commissie op 13 sept 2006.
20 sept 2006	Vergadering rkc. Vaststelling definitief normenkader en vaststelling Notitie Dataverzameling.
20 sept 2006	Schriftelijk verzoek aan het college om een technische reactie op de Dataverzameling en het Normenkader uiterlijk 11 oktober aan te leveren bij de secretaris van de rekenkamercommissie
11 okt 2006	Technische reactie college op normenkader en dataverzameling
12 okt 2006	Rekenkamercommissie besluit tot schriftelijke reactie aan college naar aanleiding van technische reactie.
17 okt 2006	Schriftelijke reactie van de voorzitter rekenkamercommissie aan het college. Aangegeven wordt dat opmerkingen over sportaccommodatie en geluidswal worden overgenomen. Opmerkingen over de parkeergarage worden weerlegd door feiten. Verzoek aan college om zonodig uiterlijk 1 november te reageren.
1 nov 2006	College heeft niet gereageerd op de schriftelijke reactie van de rekenkamercommissie.
16 nov 2006	Definitieve vaststelling dataverzameling en normenkader door de rekenkamercommissie.
16 nov 2006	Vaststelling door de rekenkamercommissie van het rapport 'Beoogde en feitelijke resultaten vergeleken' (inclusief analyse, conclusies en aanbevelingen)
21 nov 2006	Schriftelijk verzoek aan het college om een bestuurlijke reactie met het verzoek deze uiterlijk 19 december aan te leveren
13 dec 2006	Bestuurlijke reactie college op het rapport 'Beoogde en feitelijke resultaten vergeleken'
19 dec 2006	Vergadering rkc: Vaststelling nawoord rekenkamercommissie en aanbiedingsbrief. Oplevering definitief rapport.

